

PROETNICA 2016

ProEtnica este cea mai mare manifestare dedicată dialogului intercultural din Europa, la care ansamblul „Karaševska Zora” participă an de an.

De 14 ani încoace, la fiecare sfârșit de vară, Cetatea Sighișoarei devine lăcașul ce adapostește o inestimabilă comoară: bogăția culturală a comunităților etnice din România. Evenimentele culturale desfășurate la Sighișoara duc mai departe tradiția promovării cetății medievale ca leagăn al artelor și al dialogului intercultural. Festivalul ProEtnica, desfășurat în perioada 18-21 august, le-a oferit atât participanților, cât și turiștilor, oglinda spirituală a tuturor etniilor care conviețuiesc de sute de ani pe teritoriul țării noastre: 20 de minorități și două grupuri etnice majoritare, românii și aromânii. Pentru prima dată, ediția din acest an s-a aflat sub patronajul Președintelui României, Klaus Iohannis. Consilierul prezidențial Sergiu Nistor a înmănat diploma care atestă înaltul Patronaj al președintelui României susținând că președintele Klaus Iohannis apreciază faptul că festivalul ProEtnica de la Sighișoara fructifică diversitatea culturală, etnică și religioasă pe

care o consideră o bogăție, un tezaur, o resursă a României.

Festivalul ProEtnica s-a desfășurat de joi până duminică seara. Pe scena din Piața Cetății și-au prezentat portul și cântecul tradițional reprezentanții minorităților naționale iar serile s-au încheiat cu parade ale diversității culturale urmate de concerte. Muzica, portul popular și dansurile tradiționale ale fiecărei etnii și-au dat mâna pe scena din piața centrală a cetății, pentru a facilita dialogul între români, indiferent de naționalitate. În paralel, au avut loc simpozioane despre tradiția toleranței religioase în Transilvania și despre dialogul interetnic din România contemporană, despre provocări identitare ori situații minorităților transfrontaliere, dar și lansări de cărți ori proiecții de filme documentare, expoziție comună de fotografii, sculptură în lemn, pictură etc. Au existat, de asemenea, standuri de artă meșteșugărească, aproape fiecare minoritate și-a scos la vedere priceperea și bunul gust în acest

domeniu atât de divers și captivant. Dezbaterile culturale au avut loc în Sala Mică a Primăriei și în Sala Festivă în programul științifico-cultural din cadrul Festivalului ProEtnica 2016. Festivalul ProEtnica reprezintă o agoră de exprimare culturală și prin intermediul acestui festival reprezentanții minorităților pot purta un dialog intercultural, depășind astfel granițele în care s-au născut.

Ca o noutate, în programul ediției de anul acesta a fost inclusă secțiunea de film care a cuprins trei documentare pe tema dialogului interreligios, dialog intercultural, cultura minorităților etc., o secțiune de workshop care a inclus 5 activități oferite de organizațiile minorităților naționale pe diferite teme (dans, cultură, tradiții), precum și șase parade ale diversității etno-culturale.

La ediția de anul acesta au participat 20 de minorități cu 697 de reprezentanți care au participat la spectacolele Festivalului, 62 de reprezentații pe scena amenajată în Piața Cetății, 18 standuri cu produse meșteșugărești realizate de o parte dintre etniile prezente la Sighișoara, 6 proiecții documentare și circa 15.000 de turiști.

Manifestarea a fost organizată de Asociația Centrul Educațional Interetnic pentru Tineret Sighișoara, partenerii principali ai evenimentului fiind Consiliul Județean Mureș, precum și Instituția Prefectului Județului Mureș. Proiectul este finanțat de Ministerul Culturii și Municipiul Sighișoara.

Evenimentul s-a bucurat de sprijinul Ambasadei Republicii Federale Germania la București și de cel al Departamentului pentru Relații Interetnice.

Maria Giurchița

UREDNIŠTVO:

ISSN KOD 1841-9925

Počasni glavni urednik: prof. Milja RADAN

Glavni urednik: Ivan DOBRA

Urednici: Lina TINKUL; Daniel LUKAČELA; Slavica-Marija MUSELIN; Marija LACKIĆ; Marija ĐURKICA; Marija KALINA

Tehnoredaktor: Zlatko Nikola URSUL

Fotoreporter i grafički dizajn: Ljubomir RADAN

Adresa: Carașova 22, Caraș-Severin, 327065 România

Telefon: 0040-255-232255; fax: 0040-255-232146

E-mail: zhrucr@gmail.com; hgredactia@gmail.com

Web: www.zhr-ucr.ro

REDACȚIA:

COD ISSN 1841-9925

Redactor principal onorific: prof. Mihai RADAN

Redactor principal: Ivan DOBRA

Redactori: Lina TINCUL; Daniel LUKAČELA; Slavica-Marija MUSELIN; Maria LAJCHICI; Maria GIURCHIȚA; Maria CALINA

Tehnoredaktor: Zlatko Nikola URSUL

Fotoreporter și designer: Ljubomir RADAN

Adresa: Carașova 22, jud. Caraș-Severin, 327065 România

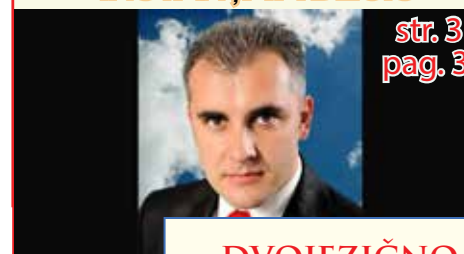
Telefon: 0040-255-232255; fax: 0040-255-232146

E-mail: zhrucr@gmail.com; hgredactia@gmail.com

Web: www.zhr-ucr.ro

U OVOM BROJU / ÎN ACEST NUMĂR:

INSTANȚA A DECIS

str. 3
pag. 3

BUŠEVAC U KLOKOTIČU

str. 6
pag. 6

RECEPȚIE...

str. 7
pag. 7

**DVOJEZIČNO GLASILO KARAŠEVSKIH I TAMIŠKIH HRVATA
PUBLICAȚIE BILINGVĂ A UNIUNII CROAȚILOR DIN ROMÂNIA**

Godina: XXIII
Broj: 133.
Rujan 2016.
Anul: XXIII
Nr.: 133
Sept. 2016

JESENJI KIRVAJI U KARAŠEVSKIM MJESTIMA

JESENJI KIRVAJI U KARAŠEVSKIM MJESTIMA

Znamo da svako godišnje doba ima svoje ljepote i čari, pa tako i jesen, koja, pored toga što je bogata i nudi nam raskoš plodova, dolazi i s najviše kirvaja u karaševskim krajevima.

Riječ kirvaj je posuđenica koja je ušla u naš govor iz njemačkog jezika, od složenice "die Kirchweih" (Kirche – crkva i Weihe – posveta, svečana ceremonija), što bi religiozno značilo dan proslave povodom posvete crkve.

Mjesec rujan kreće bogatom duhovnom i kulturnom ponudom. Napomenula sam i duhovnu stranu, zato što prva proslava kirvaja je u selu Jabalču, 8. rujna, na blagdan Male Gospe, spomendan rođenja Blažene Djevice Marije. Za taj veliki kršćanski blagdan, naši karaševski Hrvati hodočaste u Mariju Radnu, najveće hodočasničko mjesto temišvarске dijece, gdje stižu nakon trodnevnog mukotrpnog pješaćenja. Dakle, na Malu Gospu, odnosno na Svetu Mariju Malu kako je običaj govoriti u nas Karaševaca, kirvaj je u Jabalču. Toga dana, Jabalčanje su slavili našu Nebesku Majku, zaštitnicu njihova sela, a za proslavu tog blagdana pripremili su se najmanje tjedan dana prije, kako bi svoje drage prijatelje ugostili u najboljim uvjetima i pripremili im najbolju domaću tradicionalnu hranu. A kasnije, nakon ručka, negdje u večernjim satima, nastupila je muzička formacija Milana Todora (Žičke), koja je uz tradicionalni karaševski danac i portanje održala lijepu atmosferu i uspjela razveseliti Jabalčane i njihove goste.

Drugi po redu kirvaj je 12. rujna, u Klokotiču, na blagdan Imena Marijina, dan posvete crkve, a zaštitnike sela sv. ap. Filipa i Jakova, Klokotičane slave 3. svibnja. Na prvi dan proslave, poslije ručka, započela je tradicionalna kirvajska igranka. Ove godine za Klokotičane pripremili sam jedno lijepo iznenađenje kako bi i nadalje očuvali u ovom selu jedinstvenu tradiciju i ovaj lijep običaj da se djevojke koje su završile Osnovnu školu odjenu u narodnu nošnju i stave „partu“ cvijećem na glavu, koja je simbol djevičanstva, mladosti i ljepote. Kirvajska igranka je još jedna od prilika da se ponosno može predstaviti naša kultura i ljepota nošnji karaševskih Hrvata. Za pokrenuti projekt imala sam veliku podršku nekolicine dobrovoljnih

Nagrade za mlade Klokotičane.

mještana, i ovom prilikom želim im se srdačno zahvaliti. Oni su uvijek bili uz sve akcije koje smo pokrenuli, bilo sportske ili kulturne, kako bi mlade iz našega sela nadahnuli i potaknuli da zavole, njeguju i očuvaju ono što su nam naši preci ostavili, a to su raznolikosti karaševskih običaja, ljepote narodnih nošnji, kulturne i vjerske tradicije itd. Posebno se želim zahvaliti našem zastupniku u Rumunjskom parlamentu, gosp. Slobodanu Geri, vlč. Davoru Lukačeli, Marjanu i Anki Vlasici (Kovačevci), Milji i Anki Žurkul (Ivaničići), Milji i Mariji Vata (Andrekić), Marjanu i Ani Švenak (Paja), Milji i Mariki Muselin (Tomička), Marjanu i Danici Ocil (Prcići), Marjanu i Slavici Padinjanc (Filkeš) i Marjanu Vlasici (lupački knez). Evo, to su naši mještani velikog srca koji su i ovaj put pokazali da vole to što jesu i da žele da i njihova djeca ponosno nastave i budu promotori ovih lijepih tradicija za koje se mi borimo kako bi ih očuvali od izumiranja. To su ljudi koji su saznali da namjeravam simbolično nagraditi mlade čuvare kirvajske tradicije, financijski su pomogli kako bi ovaj moj projekt bio uspješniji, a proslava kirvaja svečanija. Pomoću gorenavedenih obitelji uspjeli smo nagraditi medaljama i simboličnom svotom novca osam djevojaka koje su bile u narodnoj nošnji i mladiće koji su se pobrinuli da ove seoske igranke budu održane prigodom raznih blagdana, a ne samo na kirvaju. Nagradu su dobili i mladi Klokotičanje koji su po prvi put na kirvaju zaplesali tradicionalni karaševski danac i portanje. I kako bi kirvajsko veselje okrunili

još jednim uspjehom naših mladih, nagradu je dobila i novoosnovana grupa "Klokotički tamburaši", a to su mladi koji su cijelo ljeto uporno vježbali tamburice i u kratkom roku uspjeli zasvirati i na žičnim instrumentima više pjesama.

Predzadnji kirvaj mjeseca rujna je na blagdan Sv. Mateja apostola i evangelista, 21. rujna, u Lupaku, a zadnji kirvaj karaševskih Hrvata u mjesecu rujnu je u Vodniku, 29. rujna, kada crkva slavi blagdan sv. Mihaela, Gabriela i Rafaela, arkandeli, zaštitnici sela i vjernika koji nose njihova imena.

U nas je običaj da pripreme za proslavu kirvaja započnu najmanje tjedan dana ranije. Ima i obitelji koje uvijek dođu iz inozemstva da proslave blagdan svoga sela. Priprema započinje s uređenjem kuće, a kasnije i s pripravom jela i pića koji će biti posluženi za stolom gdje se okuplja rodbina i prijatelji. Kirvaj je i jedna od prilika pokazati sebe, svoju kuću, svoje selo u najboljem svjetlu.

Kirvajsko tradicionalno slavlje započinje sv. Misom, te se nastavlja ručkom, a kasnije se u centru sela, ispred Doma kulture, održavaju tradicionalne igranke (danac i portanje). A za one najmlađe ima u centru sela, pogotovo kad je vani i lijepo vrijeme, licitara sa svojim kičevima, kojima oni ostave dosta dobivenog džeparca.

I ove godine, a to je već postalo tradicionalno, igranke na svim karaševskim kirvajima financijski je podržalo Zajedništvo Hrvata u Rumunjskoj.

Slavica Muselin

FESTIVALUL MINORITĂȚILOR "SERBĂRILE DELTEI"

În perioada 22-23 iulie 2016, formația cultural-artistică „Karaševska Zora” a participat, pentru prima dată, la Festivalul Minorităților Naționale „Serbările Deltei”, eveniment ajuns la cea de-a XVI-a ediție.

Organizată pentru prima oară în anul 2001, această manifestare și-a propus să descopere și să promoveze tineri interpreți și ansambluri, aducând în acest fel o contribuție importantă la perpetuarea în timp a tradițiilor specifice fiecărei minorități.

Festivalul Minorităților "Serbările Deltei" a adunat laolaltă ruși, lipoveni, croați, ucrainieni, sârbi, germani, turci, romi, maghiari sau greci, sosiți din diverse localități precum Brașov, București, Carașova, Dej, Brăila, Tulcea, Sulina etc., cu toții întrecându-se în plan artistic, spre mândria etniilor din care provin.

Ansamblurile participante la a XVI-a ediție a festivalului au fost: „Karaševska Zora”, Uniunea Croaților din România, „Dunav”,

Uniunea Sârbilor, „Canlar”, UDTTMR, „Ser-enada”, Asociația Liga Albanezilor București, „Dor”, Asociația Culturală Aromână din Sarighiolul de Deal, „Chave Zurale”, Comunitatea Romă Tulcea, „Tuna”, UDTR Tulcea, „Apollonas”, Comunitatea Elenă Sulina, „Perva Zora”, Uniunea Ucrainenilor Sulina, „Ciaika”, Comunitatea Rușilor Lipoveni Sulina, Ansamblul de dansuri rusești „Dobrogeanca”, Sulina. Juriul a fost format din Amet Aledin, Ministru Secretar de Stat, Irina Sanda Marin Cajal, Subsecretar de Stat, Magdolna Grosu, expert Relații Internaționale și Interculturalitate, Oana Roșca, consilier și realizator TVR, Roman Jora, Maestru coregraf la Centrul Cultural Jean Bart Tulcea, Nelu Serghei, Consultant artistic la Centrul Cultural Jean Bart Tulcea, Gheorghe Ion, Președintele Asociației Așezămintelor Culturale, directorul Casei de Cultură Plopeni.

La sfârșitul manifestărilor, Festivalul Minorităților Naționale „Serbările Deltei” și-a desemnat câștigătorii, trofeul fiind adjudecat de două ansambluri din Sulina. Ansamblul de dansuri rusești Dobrogeanca și Ansamblul Apollonas al Comunității

Elene din Sulina au împărțit anul acesta trofeul.

Prestația Ansamblului „Karaševska Zora”, coordonat de Giurgiulena Zoran, a fost răsplătită cu un binemeritat loc III, acordat pentru autenticitatea costumelor

lina, și este cofinanțat de Ministerul Culturii.

Sulina deține statutul de unic oraș al țării noastre, cu funcție de port la Dunăre și Marea Neagră. Acesta reprezintă una din porțile estice de intrare în România. La

Sulina, navigatorii sosiți de pe alte meridiane ale lumii, în drumul lor spre diferite alte porturi dunărene, primesc un prim salut prin intermediul undelor radio. În raport cu direcția în care se navighează, Sulina este când ultimul, când primul oraș străbătut de Dunăre. Indiferent cum este considerat, orașul face parte din lunga listă de așezări scăldate de apele Dunării, în călătoria fluviului către

Marea Neagră.

Orașul Sulina, ca parte componentă a Deltei Dunării, este supus unui regim special de protecție a naturii, prin înființarea de către stat în anul 1993 a Administrației Rezervației Biosferei Delta Dunării.

Maria Giurchița

ANUNȚ GRATUIT

Vând apartament cu două camere, situat în centrul Reșiței. Apartamentul are următoarele îmbunătățiri, centrală termică, izolație interior-exterior, geamuri termopan, etc. Se vinde împreună cu boxă.

Mai multe informații puteți obține la numărul de telefon 0255234168.

tradiționale și a dansurilor autentice carașovenesti. Se pare că și de această dată formația ce ne reprezintă s-a făcut remarcată printre multe alte formații participante la eveniment.

Conform celor afirmate de presa locală și națională, „Serbările Deltei”, reprezintă, în momentul de față, un important eveniment interetnic la nivel național, atragând un număr important de turiști români și străini. Însăși participarea a numeroase ansambluri artistice care nu provin de pe teritoriul Deltei Dunării demonstrează cu prisosință impactul național al proiectului.

Festivalul se organizează, de regulă, în ultima duminică a lunii iulie de către Consiliul Local Sulina, Primăria Sulina, Casa de Cultură Su-

ČAŠĆENJE OVNA, TREĆI OVČARSKI OBIČAJ

Naši stari su se odavna bavili ovčarstvom. Bili su svi jaki i zdravi stran če ovca, proti druge mare, je bila glavni izvor zdravlja.

Od ovce su imali čisto mleko, dobro sirenje, masnu pr-ovaru i zdravo meso. Kad se ovca uagnji, ovčari imaju i jaganci, od koji, od kad po izrastu, dobiju mlado i dobro meso.

Naši stari nesu imali samo jelo od ovce nego i vlnu i kožu, drugi izvori za bolji život. Od vlnu su činili aljinu s kojom su se zavijali, kad su ji napali oštri zimski dani, tkali su ćilim, kojeg su držali samo u velikoj sobi prostrtoga na postelji. Tu "veliku sobu" je imal svaki dom. Tamo ne se turalo svaki dan, nego samo po nedelji, kad su otuda uzimali nove cole da idu u crkvu. Ali i kad se držalo neko slavenje, pak u toj sobi se slavilo.

Mlogo cole što su se nosile u to dobo od naši čukunje su bile napravene od vlnu od ovac. Žene su prele vlnu, činile su valjenjake, turjaci, bere od klašnja za luđe, svakijaki cveteri, klebeci, kece, popruci i kanice, a kapu, kožu i lajber su napravljali od kože od ovac. Iz niti jenog doma ne falilo cidilo, koji je i on bil napravljen od vlnu od ovce. Imali su jako veliku brigu za svaku stvar s kojom su se mogli služiti. U cidilu su pušćali goščam jelo od slavenja i od klanje svinj, u belem tranjeslu su nosili jelo kad su išli kod ovac ili na seno i kopanje, a šarenem tranjeslam su išli na smerljanje i otukanje ili kad se porodi žena. Tad se išlo s pogačom kod kuma.

Mlogi običaji što su stari Karaševci čuvali i slavili su se pleli okol ovac. Slavili su otukanje i smerljanje, običaji što se i u sadašnje vreme

slave. Treći običaj, kojeg su slavili samo ovčari, je "čašćenje ovna". Za ovej običaj se ne zna toliko mlogo. U mojem selu mlogo mladi su čuli za njega, ali ne znaju što se činilo u tem danu. Tako će kad dođe mesec september svi ortaci iz svi struga se

dogovore koji dan da izdaberu da slave čašćenje ovna. Svaka struga je imala, otprilike, po dva ili tri ovčara. Ovej treći običaj iz godine, što ovčari slave, nema određen datum u mesecu kad da se slavi, kako što se slavi otukanje, na primer, na Svetoga Đurđa. Svaka struga je držala običaj krajem meseca septembra. Otkad se svi ortaci iz jene struge dogovore na koj dan laju da časte ovnove, ostane

samo da svaki si kaže doma ženi, i mladi ako ju ima u domu, da poprave što znaju one če treba da se nosi kod struge.

I tako kako vreme prođe, tako i treći običaj lagano dođe. Na kraju meseca septembra ovčari puste radosni svi ovnove što ji imaju u veliki čopor ovce. Ovnove su bili zabranjeni od ovac pričevo od meseca augusta pa sve do kraja septembra, kako ovce da se ne jagnje.

Poranini žene doma rastanu rizanci, svare kokošku, naprave perišore, ispeku prompiri, učine kolač od oresi i od slatkog sirenja i na kraju metnu u lepu nakičenu čuturu presnu rakiju, iz te godine ispečenu. Kad to svo jelo je zgotvano metnu u jenu veliku kotaricu, koju žene nose tako plnu na glavi odoma pa sve do struge. Kad to jim sve popravno povikaju decu, unuci, unuke i ostali iz doma da pođu zajedno kod ovac, da slave dan ovna.

Dok svakomu ortaku stigne čeljad i žena odoma, ovčari se popravljaju da pomlzu to malko mleko što ješte imaju ovce. Od sutra dan ovce se više ne mlzu. Kad se svi sakupe kod struge lepo se pozdrave, svaka žena traži de da postavi kotaricu s jelam, če jim bila jako zamašna. Obrću se, govore se, drago jim je če su živi i zdravi dočekali iznova da zajedno slave. Smeju se, šamate se, a deca okol nji kokoću se, vaću se jedan drugoga, idu okol ovac, kriju se jedan od drugog, i tako dečarska sigracka i luđarski smeji izgleda kako da nema kraj.

Na tej dan, vreme kakon če leti, živo dođe vreme ručka, svaki si traži mesto okol prostrtoga trpeznika na travi i čeka da ugleda baš iz svakoga jela. Prid jelo jedan od ovčari s rakijom u ruki nameni Svetomu Đurđu, pastiru od mare, da jim sačuva svu maru što imaju od svi zla. Oma od sutra dan se "pocepaju" svi ortaci. Svaki ovčar odbije njejne ovce i pođe kod njega kod salaša ili tamo de ima livade. Svaki sam se zimuje do na godinu, do kad se iznova svi ortaci sklope.

To su običaji koji ni potsećaju kad tad na naši stari.

Maria Calina

Ovčar pazi ovce

INSTANȚA A DECIS – SLOBODAN GHERA ESTE OFICIAL PREȘEDINTELE UNIUNII CROAȚILOR!

De la penultima Conferință Națională a Uniunii Croaților din România s-a scurs mai bine de un an.

A tunci, pe 4 iulie 2015, s-a modificat componența membrilor din structura de conducere a organizației și s-au adoptat, de asemenea, unele modificări ale Statutului UCR.

Cea mai importantă modificare, însă, a survenit la vârful conducerii UCR. Deputatul în exercițiu Slobodan Ghera a devenit atunci și președinte al Uniunii, funcție pe care a dobândit-o în urma votului majorității delegaților prezenți la congres, el fiind, dealtfel, singurul care își depusese candidatura pentru acest post. Anterior, președinția organizației a fost deținută de profesorul Mihai Radan, dânsul refuzând să participe la acest congres, pe care l-a și contestat în instanță suspectând calitatea și dreptul legal al organizatorilor de a convoca forul suprem al UCR.

Este important de menționat că desfășurarea Conferinței Naționale a venit după o serie de neînțelegeri

și dispute interne care au scindat Uniunea și au dus la apariția a două

facțiuni, una care îl susține în continuare pe președintele Radan, cealaltă

coagulându-se în jurul deputatului Ghera. Aceasta din urmă fiind și cea care își asumă rolul de organizator al congresului cu pricina.

Pe 22 septembrie 2016, instanța respinge acuzațiile profesorului Radan, după un lung șir de procese începute la Judecătoria Reșița, continuate la Tribunalul Caraș-Severin, ajunse mai apoi la Curtea de Apel Timișoara, reluate la Judecătoria Reșița și soluționate la Tribunalul Timiș. Hotărârea a adus cu sine și validarea lucrărilor Conferinței Naționale a UCR de anul trecut.

Între timp, cu o săptămână înainte de hotărârea definitivă a Tribunalului Timiș, „facțiunea Ghera” convoacă încă o dată Conferința Națională, conform statutului UCR, pentru alegerea și desemnarea candidatului organizației pentru Camera Deputaților, iar alegerile sunt câștigate de Slobodan Ghera.

Așadar, final de meci!

Daniel Lucacela

SIGURANȚĂ, MENȚINEREA IDENTITĂȚII NAȚIONALE ȘI CALITATE LA ȘCOALA DIN CARAȘOVA

Pe 12 septembrie în curtea Liceului Bilingv a fost forfotă mare, iar sunetul clopoțelului a anunțat începerea noului an școlar. După deschiderea oficială în cadrul căreia au fost prezente și autoritățile locale, am discutat cu directorul Mircea Marila despre starea școlilor noastre, despre reparațiile făcute, dar și despre numărul tot mai redus al elevilor înscriși la Liceul Bilingv.

Potrivit directorului Liceului în vara aceasta s-au făcut eforturi deosebite pentru ca școlile din comuna Carașova să corespundă cerințelor educaționale actuale. Ajutați de autoritățile locale, peste tot unde a fost nevoie au fost realizate lucrări de igienizare, de reparații și de modernizare a unităților de învățământ. „Noi încercăm să oferim elevilor condiții asemănătoare cu cele de la oraș. Începând cu acest an școlar elevii beneficiază de căldură în clase încă de la sfârșitul lunii septembrie. În vara aceasta s-a zugrăvit în clase, iar pen-

tru viitor sperăm să reușim să dotăm școala cu tehnică modernă care este atât de necesară timpurilor noastre.” Profesorul Mircea Marila îi îndeamnă pe părinți să-și înscrie cu încredere copiii la școlile din Carașova: „Din nefericire, numărul elevilor este în continuă scădere. Principala cauză, firească și cu care se confruntă toată țara, este de natură demografică, a doua cauză fiind opțiunea copiilor pentru școlile din Reșița. Această școală oferă trei lucruri, siguranță, menținerea identității

naționale și nu în ultimul rând, calitate. Unul din atuurile acestei școli este siguranța. Nu există delicvență, găști sau droguri. Eu cred că este fundamental să știi că atunci când ești la serviciu copilul tău este în siguranță. Este și singurul Liceu din România unde se predă limba croată ca limbă maternă. Un liceu este un brand pentru orice comună și ar fi tragic să dispară acest liceu și să rămână altele pe mediul rural care nu au niciun rezultat.”

Directorul a mai precizat că între școală și părinți trebuie să existe o colaborare strânsă, pentru ca rezultatele să fie pe măsura așteptărilor. „Comunitatea trebuie să-și asume această școală, iar părinții trebuie să ne ajute, implicându-se în educația copilului.”

Mircea Marila predă istorie la Carașova din anul 2004, iar de trei ani se află la conducerea Liceului Bilingv Româno-Croat.

Lina Tincul

HODOČAŠĆE KARAŠEVAKA ZA MALU GOSPU

Jesen u naše krajeve dolazi jednim od najljepših i najočekivanijih hodočašća, a to se događa za blagdan Male Gospe, 8. rujna, kada je spomendan rođenja Blažene Djevice Marije.

To je ujedno i najteže hodočašće karaševskih Hrvata. S druge strane, istina je da ništa nije teško, ako znaš koji je cilj tvog duhovnog puta i zašto si na to hodočašće krenuo.

Ove su godine, 74 hodočasnika iz karaševskih sela krenuli pješice u Mariju Radnu, a do toga svetog mjesta naši vjernici su morali pješčiti tri dana, i isto su tri dana pješčili iz Marijina svetišta nazad prema svome domu. Na ovaj mukotrpni put krenuli su vjernici različitih godišnjih dobi, većina onih koji uobičajuju hodočastiti svake godine, no bilo je i dosta mladih vjernika koji su ove godine po prvi put krenuli na skoro jednodnevno hodočašće, dubokom željom u srcu da budu uslišane njihove nakane i molitve upućene Gospi. Ono što najprije svaki

hodočasnik želi obaviti kad stigne u Marijansko svetište je pomiriti se s Bogom, ispovjedati se, kako bi čiste duše i mirnom savjesti sudjelovao na Svetim misama i sv. Pričesti.

Za ovaj veliki kršćanski blagdan, u svetište Mariju Radnu ne hodočaste samo karaševski Hrvati, već i mnogi drugi vjernici rimokatoličke i pravoslavne vjeroispovijesti. Tu su mnogim vjernicima molitve bile uslišane, pa se oni vraćaju i sljedeće godine, kako bi pokazali svoje poštovanje prema našoj Nebeskoj Majci i obnovili svoje zavjete.

Uoči blagdana Male Gospe, 7. rujna, kad su u Svetište stigli hodočasnici koji su išli pješke,

poslije podne, zajedno s ostalim Karaševcima, koji su došli s autom ili zajedničkim autobusima, išlo se na Kalvariju, gdje se izmolio križni put. U večernjim satima, nakon obavljanja pobožnosti Križnjega puta, održana je Sveta misa u veličanstvenoj radničkoj crkvi prepunoj vjernika.

lazi u podnožju Bazilike Marije Radne. Vlač. Marjan Tjinkul, župnik iz Lupaka, blagoslovio je sve putnike i poželio im sretan i od Boga blagoslovljen put, a hodočasticima koji se pješke i vraćaju, poželio im je ugodno vrijeme kako bi trodnevno pješčenje bilo bar vremenski povoljno i olakšao im putovanje do svoga doma.

Istina, nije lako pješčiti šest dana. Ali, svi oni koji su to pokušali s uvjerenjem ističu da je to lako obaviti Gospinom pomoću i molitvom. Kršćansko vjekovno uvjerenje da je Marija u osobitoj službi pomaganja potrebnih, daje ti snagu i utjehu, da će i tvoje želje i molitve biti

Blagdansku Svetu misu na Malu Gospu, koja je bila u pola osam ujutro, i koja je održana za sve Karaševce na hrvatskom jeziku, predvodio je svećenik iz naših krajeva koji je ujedno biskupski kancelar i kanonik, vlač. Nikola Lauš. A u 11 sati je bila svečana Sv. misa koju je predvodio temišvarski biskup, Msgr. Martin Roos. Karaševci koji se iz Marije Radne vraćaju pješice svome domu, krenuli su neposredno nakon Sv. mise na hrvatskom jeziku, jer su ih čekala puna tri dana hoda do svoga doma, uz molitvu sv. krunice i marijanske pjesme. Polazak križeva i hodočasnika bilo je u pola jedanaest ispred Gospine kapelice, koja se na-

uslišane. Nebeska majka nikada nije ostavila one koji su se njoj za pomoć obratili i njen zagovor zatražili, neovisno o tome da li je ta osoba bogata ili siromašna. Za Nju smo svi isti i podjednako dijeli svoju ljubav svima kojima je potrebna i neophodna. Poput dobrog i vjernog prijatelja, Ona je uvijek tu i čeka upravo tebe da zavezove njezinu pomoć kad god ti bude zatrebala u životu. Vjeruj iskreno svojoj molitvi i nebeskoj Majci, i nećeš biti razočaran!

Slavica Muselin

Svakog petka s početkom od 19:10, na frekvenciji 105,6 MHz Radio Rešice, emitira se naša emisija na hrvatskom jeziku. Slušajte nas!

OBILJEŽAVANJE 100 GODINA OD ULASKA RUMUNJSKE U PRVI SVJETSKI RAT

U kolovozu smo bili svjedocima dvaju važnih povijesnih lekcija. Prvi je bio sprovod kraljice Ane, a drugi je obilježavanje 100 godine od ulaska u rat.

Kada je u nedjelju 28.08.2016. diljem Rumunjske obilježeno 100 godina od ulaska Rumunjske u Prvi svjetski rat, ili, kako je još poznat kao Veliki rat, kao da su se odškrinula neka stara vrata koja su nas odvela daleko u prošlost. Gledajući taj dan televiziju mogli smo vidjeti i čuti govore predsjednika i primijera o tom nesretnom događaju prošloga stoljeća koji je doveo do smrti milijuna ljudi na europskom prostoru, a nakon čijeg završetka svjetski poredak više nije bio isti.

Na televizijskom kanalu Viasat History može se pogledati, u nastavcima, vrlo dobar i zanimljiv dokumentarac o tome kako je počeo rat. Puno je filmova snimljeno i cijele biblioteke ispisane o tome.

Govoreći o žrtvama predsjednik je Ionannis rekao, na svečanosti obilježavanja 100 godina od ulaska Rumunjske u rat, odajući počast vojnicima, tadašnjim državicima i Kralju Ferdinandu koji su "požrtvovno služili interesu rumunjske nacije": "Klanjam se u spomen na 800.000 žrtava Velikog rata".

A među tim su žrtvama bili i naši pradjedovi. Neki su od naših pradjedova sudjelovali u Prvom svjetskom ratu, a neki su čak dugo vremena bili u zarobljeništvu, kao što je moj pokojni pradjed (kojeg nisam poznavao, ali mi je djed o njemu pričao), koji je proveo par godina zarobljen u Rusiji. A takvih je bilo puno.

Da se podsjetimo, Prvi je svjetski rat bio vojni sukob između država članica Antante (Ujedinjenoga Kraljevstva, Francuske i Ruskoga Carstva) i njihovih saveznika (Srbije, Crne Gore, Rumunjske, Grčke, Japana, Sjedinjenih Američkih Država i niza manjih zemalja) s jedne strane te dviju država članica Trojnoga Saveza (Njemačkog Carstva i Austro-Ugarske Monarhije) i njihovih saveznika (Osmanskog Carstva i Bugarske), koje su pak s druge strane tvorile Centralne sile. Italija je bila članica Trojnoga Saveza, ali se 3. kolovoza 1914.

proglasila neutralnom da bi kasnije pristupila Antanti.

Glavni su uzrok rata bila neslaganja oko održavanja tadašnjih imperija (Ujedinjeno Kraljevstvo i Francuska) te širenja kolonijalnih imperija i nacionalnih teritorija drugih država. Njemačko je gospodarsko raslo, pa je ubrzo postalo jedno od vodećih svjetskih gospodarstava, a rasle su i pretenzije Njemačke za novom podjelom kolonija.

Na nama bliskim prostorima, povod rata bilo je ubojstvo austro-ugarskog prijestolonasljednika nad-

vojvode Franje Ferdinanda i njegove supruge Sofije. Na njega je izvršen atentat u Sarajevu, a ubio ga je sprski anarhist Gavrilo Princip. Austro-Ugarska monarhija je 23. srpnja predala ultimatum u deset točaka vladi Kraljevine Srbije, koja je prihvatila sve osim točke da istragu o atentatu vode na njezinu tlu austro-ugarski istražitelji. Na to je Austro-Ugarska 28. srpnja objavila rat Srbiji, a Njemačka je 1. kolovoza objavila rat Rusiji, nakon njezine mobilizacije, i 3. kolovoza Francuskoj. Ujedinjeno Kraljevstvo je 4. kolovoza objavilo rat Njemačkoj. Crna Gora pridružila se 5. kolovoza Srbiji objavom rata Austro-Ugarskoj Monarhiji, koja je isti dan objavila rat Rusiji. Začas je Europa postala pozornicom najkrvavijih događaja u povijesti.

Teško je nama danas, iz udobnosti svojih domova, fotelja, kompjutera, auta i televizija zamisliti kako je bilo mladim, običnim ljudima uzeti pušku u ruke i krenuti u boj, svjesni da se nikad možda više neće

vratiti svojim domovima i obiteljima. Neki su se vratili a nekima se ne zna ni mjesto gdje su preminuli. O njima svjedoče veliki križevi u grobljima, pa i našim, a u novije vrijeme i imena isklesana podno velikih križeva u sred sela.

Govoreći o žrtvama rata predsjednik Iohannis je rekao da Prvi Svjetski rat posebno važan trenutak u povijesti Europe i svijeta. Pritom je spomenuo i Europsku Uniju, kao konstrukciju koja se "rodila baš na mjestu nekadašnjih rovova". Komemoracija Velikog rata donosi najsnažniji argu-

ment u korist europskog projekta koji nam je pružio više od 70 godina mira. Ta je konstrukcija najopširniji politički i kulturni projekat razumijevanja i dijaloga među Europljanima, kao alternativa mržnji i podjeli, angažman solidarnosti i jedinstva pred vanjskim i unutarnjim izazovi-

ma s kojima se EU suočava", izjavio je Iohannis.

Zaustavila bih se na riječima dijalog i razumijevanje iz spomenutog govora predsjednika. Da li smo mi, u našim mjestima, zajednici, u dijalogu i razumijevanju? Ili da li se bar trudimo biti u dijalogu? Da li bar pokušavamo ući u dijalog s onim drugim, s onima drugima? Da li ga pokušavamo razumijeti? Bilo bi dobro da bar pokušamo. Da ne vodimo naše "male lokalne ratove". Jer mali ratovi vode do velikih ratova. A iza ratova ostaje pustoš. Nakon Prvog svjetskog rata nestala su carstva. A kako je ishod svih ratova umiranje, nestajanje, pustoš, pripazimo da nas naši lokalni mali ratovi ne odvedu u propast, do nestajanja naše zajednice i naših mjesta.

Imajmo pritom na umu i staru latinsku poslovice koja kaže: Historia magistra vitae est! Pa ako je povijest učiteljica života, pokušajmo iz te povijesti nešto naučiti.

Maria Lațchici

POČECI ŠKOLOVANJA U KARAŠEVSKIM SELIMA

Školovanje na maternjem jeziku u Karaševu i ostalim karaševskim selima započelo je pod utjecajem crkve, svećenika, vjerojatno isusovačkih svećenika, koji su bili aktivni i na ovom području te su organizirali školu na maternjem jeziku u redovima vjernika.

Prvi svećenik koji je postavio osnove naobrazbe na hrvatskom jeziku u Karaševu bio je Mihovil Lovinić. On je otvorio prvu školu 1761. godine, pa su se u kratkom vremenu organizirale konfesionalne škole i u ostalim mjestima pod vlasništvom crkve. U tim školama, svećenici su u slobodnom vremenu bili učitelji, a škole su bile održavane pomoću doprinosa vjernika.

Prve konfesionalne škole su imale velike poteškoće, ljudi su svim sredstvima pokušavali zadržati djeca da pohađaju školu. Veoma su teško bili uvjereni da je škola potrebna za napredak naselja i svakoga čovjeka. Istu činjenicu je mnogo godina kasnije, sredinom prve polovice prošloga stoljeća, primjetio i Traian Simu, koji, u svojoj knjizi „Originea crașovenilor“, izdanoj 1939. godine u Lugoju, a odnosivši se na međuratno razdoblje, navodi

da slanje djece na studije nije bila uobičajena praksa, iako su Karaševci tada bili uvjereni u dobroćinstvo škole.

„Budući da su ljudi konzervativnih osobina, veli Traian Simu u svojoj knjizi, ne šalju svoju djecu prema zanatu, ali niti prema intelektualnim karijerama ih ne upućuju. Prema tome, njihov je društveni sloj predstavljen od nekoliko učitelja i djelatnika zapošljenih uglavnom u Tvrnicama i domenima iz Ričice“. Kada je riječ o odnosu Karaševaca prema školi, važno je istaknuti kako je u to doba ipak sličan mentalitet (konzervativan) postojao i u rumunjskim selima iz Banata. Karaševci, dakle, nisu bili izuzetak pod tim aspektom, te su se potpuno uključivali u ruralni mentalitet epohe.

Vrativši se počecima školovanja u karaševskim mjestima, istaknut ću da su konfesionalne škole funkcionalne sve do kraja 19. stoljeća, točnije do

kraja 1889. godine, kada je pokrenut prvi pokušaj za uvođenje mađarskog jezika kao predavačkog. Tom prvom pokušaju je izdržano. Drugi je pokušaj bio 1901., kada je Austrougarski imperij osjetio da se ljulja drvo na kojemu je oslonjen i izgleda da u ovom periodu, ili ne mnogo nakon 1901. godine dio Karaševaca je odustalo, prihvativši školu na mađarskom jeziku. Nastupilo je tada veliko razočaranje među roditeljima učenika zbog neodržavanja obećanih povlastica, prema kojima će svi troškovi biti podnijeti od države. I

jezika. U to je vrijeme od nastavnika traženo, i to u najkraćem mogućem roku, u nekoliko mjeseci samo, da izrade školske udžbenike, ali nitko nije imao toliko visoko kulturalno i didaktičko iskustvo da može izraditi jedan udžbenik, da prevede barem iz rumunjskog ili mađarskog na hrvatski. Nemogavši nabaviti ono potrebno, svakako da je rumunjska država uvela rumunjski predavački jezik, osigurala je udžbenike, učitelje, sve što je

trebalo, do 1933., kada je potpisana Konvencija. Tada je napravljena zamjena didaktičkog osoblja, udžbenika, no samo u školama gdje se predavalo na hrvatskom jeziku. U Karaševu se zatiče već otprije postojeća situacija: jedna škola na rumunjskom jeziku, jedna na hrvatskom jeziku, pretvorena i ona u državnu, zato što putem

nadalje su poteškoće ostale na leđima roditelja, troškovi su podnijeti iz tzv. seleški troš, to jest seoski troškovi. 1918. godina nas je zatekla s dijelom konfesionalnih škola, pored crkve, i službene škole, na državnom jeziku, koji je sada postao rumunjski.

Rumunjska uprava je poštivala nađene škole. Tamo gdje su bile konfesionalne škole, one su ostale u brizi i pod administracijom crkve, nisu Rumunji dodirnuti ni jezik, pustivši da predavački jezik i nadalje bude maternji. U državnim školama je na početku ostavljena slobodna opcija, na državnom jeziku ili na maternjem jeziku, s uvjetom da imaju programe, udžbenike, da bude organizirana nastava, s potrebnim didaktičkim radnim instrumentima. Ali nije se moglo tada organizirati moderno i uspješno obrazovanje na hrvatskom jeziku, nije bilo nastavnika poznavatelja književnog

Konvencije država je podnosila troškove. Vjerojatno još uvijek postoje ljudi koji pamte nastavnike iz Zagreba, jer su ovi boravili u Rumunjskoj, točnije u Osnovnoj školi br. 2 iz Karaševa sve do 1948., kada su se jednog dana iz mjeseca lipnja, suznih očiju, spakirali i otišli. U zaključku, jugoslavenski učitelji koji su predavali u karaševskim školama u međuratnom razdoblju, a i kasnije, sve do 1948. godine, nisu došli iz srpskog područja, nego iz Zagreba. Stvari su već otada bile jasne glede etnije i jezika Karaševaca, bile su praktički oduvijek jasne, zato što nas nitko nije napravio Hrvatima, nije se najprije netko izjasnio Hrvatom, a zatim je naredio svima da kažu kao on.

Ivan Dobra

CUM A DECURS PRIMA ZI DE ȘCOALĂ LA LICEUL BILINGV DIN CARAȘOVA

Fie că au fost nerăbdători să înceapă noul an școlar, fie triști că vacanța s-a terminat, toți elevii au trăit intens prima zi de școală.

Ozi frumoasă și colorată la fel ca și florile copiilor, pe care le-au dăruit din toată inima învățătorilor și profesorilor.

Puștii, care pentru prima dată au pășit pragul școlii, au fost fascinați de vorbe frumoase, pline de optimism și încurajare adresate lor de către cadrele didactice și personalitățile din rândul invitațiilor prezenți la ceremonie de deschidere a noului an școlar 2016 – 2017.

Toți acești copii, care s-au reunit pe doisprezece septembrie în curtea școlii din incinta Liceului Teoretic Bilingv Româno-Croat Carașova, au trăit, de la mic la mare, propriile povești emoționante. Revederea cu colegii de clasă, sau cu colegii din clasele vecine, a fost pentru toți foarte plăcută.

Festivitatea a fost deschisă de către profesorul Mircea Marila, directorul acestei instituții de învățământ, care, din dorința de a fi cât mai aproape de cei mici, dar și față de părinții acestora, a ținut ca primele cuvinte de bun venit să fie rostite în limba croată, limba maternă a comunității noastre: „Dobro došli u školu, dragi učenici, i vi mali u vrtić“. „Această școală vă oferă, printre altele, trei lucruri importante – a continuat dânsul făcând un pas către grupul de elevi – calitate, menținerea identității naționale și siguranță“.

Din rândul invitațiilor, primarul comunei, Bogdan Petru a îndemnat deopotrivă elevii și părinții să prețuiască și să re-

specte școala: „Dragi părinți, învățați copiii să respecte instituțiile. Credința ne învață să respectăm în primul rând

Vreau să vă spun că voi sunteți paznici și protectorii acestei școli. Fără voi ea nu poate exista, iar această școală

Prima zi de școală

școala. Această școală este a noastră, este a comunității croate din Carașova, este o instituție cu care ne mândrim. Este instituția din care au plecat mulți copii buni, care acuma sunt profesori, ingineri, IT-iști, doctori, dar și mulți alții cu alte înțelepciuni. Încercați să le urmați exemplul, dragi copii! Iar voi, dragi părinți, învățați-i să respecte școala ca pe o instituție, fiindcă dacă ne pierdem respectul față de instituții, sistemul nostru de valori va fi bulversat. Vă urez mult succes în noul an școlar, baterii pline, mult spor la învățătură și rezultate bune la examene!“.

În acea zi specială de toamnă am văzut în ochii elevilor multă bucurie și puțină teamă. Din păcate, numărul celor care simt toate aceste emoții de început de drum, devine tot mai mic de la an la an. Același lucru l-a remarcat și deputatul Uniunii Croaților din România, domnul Ghera Giureci Slobodan: „Înainte de toate vreau să salut toți copiii care pentru prima dată au plecat la grădiniță și la școală. Mă doare când văd că suntem din ce în ce mai puțini.

nu a luat naștere foarte ușor. Au trecut aproape douăzeci de ani de când inițiativa deputatului Uniunii Croaților de înființare a acestei școli s-a materializat. Vreau să vă mai spun că școala nu este un lux, ea este un necesar. Fără școală nu există viitor.“

Copiii care au plecat pentru prima dată la școală au pășit cu pași timizi într-un univers fantastic în care vor învăța să scrie și să citească pentru a putea dezlega mai târziu cu ușurință multe din secretele vieții. Pentru aceasta trebuie să țină cont și de vorbele parohului Rebegila Petru, care îi sfătuiește să fie ascultători și receptivi. „Dragi copii, dacă nu învățați nu puteți aștepta multe de la viață. Este o minciună să spuneți că nu aveți de învățat, iar dacă vă bucurați că nu aveți de învățat este în defavoarea voastră. Cu cât aveți mai multe cunoștințe cu atât o să vă bucurați mai mult de viață și veți depăși cu mai multă ușurință momentele mai puțin plăcute din viață. Trebuie să luptați, trebuie să vă impuneți reguli pe care să le respectați ca să realizați ceva în viață! Voi când plecați din această școală sunteți o imagine, un exemplu al puterii comunității, iar aceasta denotă o responsabilitate deosebită, atât civică cât și religioasă. Multă binecuvântare și putere de la Dumnezeu!“

Și astfel s-au scurs primele minute de la începutul primei zile din noul an școlar. La finalul festivității toți elevii au fost poftiți de învățători și profesori la clasele lor, unde, oficial, au dat startul cursurilor școlare.

Maria Calina

OGRANAK SELJAČKE SLOGE BUŠEVEC NA SCENI U KLOKOTIČU

Klokotičanima je Buševac najomiljenije mjesto u Hrvatskoj, dok su im Buševčani najvjerniji prijatelji na svijetu.

Tvrđim to bez ustezanja jer ova prijateljska veza traje već od 1973. i nitko ne vidi razloga zašto se ne bi produžila još najmanje toliko vrijeme i u budućnosti.

Kako je sve počelo? Te, davne 73.

četvorica mladih Buševčana, članovi Upravnog odbora Ogranka seljačke sloge, odlučili putovati u Rumunjsku da bi se osobno upoznali s turopoljskim Hrvatima iz Keče (rum. Checea croată), čiji su preci pristigli u rumunjski Banat prije dva stoljeća. Stjepan Robić, Josip Vinter, Ivan Kos i Josip Kovačević, jer o njima je riječ, polaze, dakle, te godine stazama svojih predaka te nakon zanimljivih peripetija stižu u u Keču. Tamo, kroz razgovor sa sedamdesetogodišnjakom Adamom Mikšićem saznaju da, osim turopoljskih Hrvata, u rumunjskom Banatu žive još i rekaški Hrvati te još jedna zajednica karaševskih Hrvata. Za ove posljednje još doznaju da žive u susjednoj županiji Karaš-severin te da u naselju Klokotič, jednom od ukupno sedam karaševskih sela, postoji jedan izuzetan folklorni ansambl kojeg predvodi učitelj Đuređ Vatav. Suvišno je reći da su te nove informacije smjestile pobudile interes naše četvorice te da su bez razmišljanja krenuli prema tim „novim“ hrvatskim zajednicama.

Nakon kratke stanke u Rekašu, gdje upoznaju nekoliko članova tamošnjih Hrvata, polaze prema Klokotiču i stupaju u kontakt s učiteljem Vatavom. Tamo otkrivaju jednu kompaktnu zajednicu skromnih životnih uvjeta ali velike hrvatske svijesti. Tijekom ugodnog razgovora s učiteljem Vatavom gosti mu predlažu da zajedno sa svojim ansamblom dođu u Hrvatsku kako bi na sceni iz Buševca predstavili svoju „Karaševsku svadbu“. S ovom je koreografskom temom, klokotički ansambl, te iste 73. godine, osvojio prvo mjesto u Rumunjskoj na čuvenom festivalu „Cântarea României“.

Ali, kako već dobro znamo, tadašnja vremena bila su savsim različita od ovih današnjih. Politička ograničavanja ljudskih sloboda, kojih je komunistički režim nametnuo svojim građanima, bila su raznovrsna, a jedno od njih odnosilo se na slobodu kretanja rumunjskih državljana van državnih granica. Stoga nije ni teško zamisliti nepovjerenje naših Klokotičana u uspjehnost ove akcije nakon rastanka s hrvatskim posjetiteljima.

Međutim, odmah što pristižu u Hrvatsku, četvorica članova Ogranka seljačke sloge pišu i šalju službene dopise Rumunjskoj ambasadi, Općinskom partijskom komitetu i šalju pismeni poziv klokotičkom ansamblu.

Nasuprot očekivanjima, viza za Jugoslaviju bijaše odobrena te na put za Buševac krenuše, po prvi puta, sedamdeset članova klokotičkog folklornog ansambla. A to je bio tek početak jednog lijepog prijateljstva između dvaju kulturnih društava, između Hrvata iz Buševca i Klokotiča.

Prošlo je 43 godina od tada, a prijateljstvo još uvijek traje.

24. rujna 2016. stigli su u Klokotič 45 pripadnika KUD-a, a Klokotičani, kao svakoga puta kada Buševčani dolaze u posjete, spremili su se za doček svojih gostiju kao za najveće seosko slavlje. Jer, zbilja, tri dana, koliko posjet traje, sve se vrti oko Buševčana i svi se mještani trude da njihov boravak u Klokotiču bude nezaboravan.

Sutradan, na sceni novouređenog doma kulture u Klokotiču, Buševčani su prikazali mnogobrojnoj domaćoj publici narodne nošnje, običaje, plesove i pjesme iz gotovo svih dijelova Hrvatske: iz Splita, Dubrovnika, Baranje, Turopolja, Međimurja i Draganića.

„Ne znam da li postoji i jedno društvo u Hrvatskoj koje da ima tako dugačku suradnju s Hrvatima van Domovine kao što mi imamo s vama. Ja sam bio mali dječak kada su naši djedovi, roditelji i ostali došli prvi puta kod vas, njim možemo reći jedno veliko hvala što su bili uporni, što su se trudili održati jednu ovako lijepu suradnju i u vrijeme onih režima koji su tada vladali, da vam barem malo pomognu u održanju vaše male zajednice Hrvata u Rumunjskoj“ – obratio se Klokotičanima na kraju folklornog nastupa Nenad Rožić, predsjednik KUD-a „Ogranak seljačke sloge“.

Na scenu su se popeli i Golub Filka, doktor Milja Vatav i knez Lupačke općine Marijan Vlašić koji su podarovali gostima male simbolične poklone te su im u ime Klokotičana zahvalili na svu pomoć koju su tijekom godina i u teškim vremenima njima pružili.

Slijedila je zajednička večera, tamburaške zajedničke svirke, pjesme i veselje sve do kasno, kasno u noć...

Daniel Lucacela

RECEPȚIE LA MUZEUL ETNOGRAVIC CENTRAL

Peste puțin timp va fi adus la viață un proiect inedit pentru comunitatea croată din România, proiect menit să invite vizitatorii într-o lume încărcată de istorie, cultură și tradiții.

Este vorba despre deschiderea, la Carașova, a Muzeului Etnografic Central al Uniunii Croaților din România, unde va fi adăpostit trecutul minorității croate pe meleagurile românești.

Construcția instituției culturale în localitatea noastră se datorează în primul rând interesului profesorului Mihai Radan pentru cercetarea și reconstituirea trecutului comunității croate și survine în vremurile când muzeele sunt date uitării în multe regiuni din țară sau vizitate foarte rar.

Pe 19 septembrie 2016, o comisia de recepție formată din Slovensky Mihai, reprezentantul investitorului, Bobar Adrian, reprezentantul administrației publice locale, și trei specialiști în domeniu Meșter Liviu, Muntean

Teodor, Juberianu Ștefan, de profesie ingineri constructori, s-a deplasat la Muzeul Central pentru a aprecia dacă lucrările efectuate corespund proiectului și a dispozițiilor de șantier. „În baza probelor de calitate prezentate și a urmăririi execuției pe parcurs, putem confirma că lucrarea este corespunzător realizată, prezintă garanții de calitate și rezistență în conformitate cu normele actuale.“ au declarat membrii comisiei. Deși Uniunea Croaților a semnat actele de terminare a lucrărilor la muzeu la mijlocul lunii septembrie, punerea în circuitul turistic va avea loc, cel mai probabil, la primăvară.

După mai bine de cinci ani, Uniunea Croaților reușește să finalizeze un obiectiv finanțat din fonduri proprii. Este vorba de Muzeul Etnografic Central

al Uniunii Croaților, și a cărui piatră de temelie a fost pusă în luna iulie a anului 2011, iar valoarea acestui obiectiv, proiectat de firma de arhitectură CASE SA RESITA, s-a ridicat la peste 2 milioane lei. Clădirea trebuia finalizată mult mai repede, însă mai multe situații

recunoscători înaintașilor noștri, pentru că realizările lor stau la baza fundației noastre prezente și viitoare. Suntem datori să adunăm toate dovezile trecutului nostru, și să le expunem într-un muzeu, muzeul nostru, ne îndemna mai demult doctorul Slovensky, unul dintre

primii redactori ai publicației Hrvatska Grančica.

Muzeul care va cuprinde obiecte specifice vieții rurale croate din vechime este compus dintr-o gospodărie țărănească tradițională cu casă, grajd, șopron pentru căruță și spațiu pentru oi, grajdul pentru vite, un sălaș și o

stână prevăzută cu un țarc pentru muls, cu strunga cu locuri de muls, țarcul pentru adăpostul oilor pe timp de noapte și locul de dormit al ciobanului („fasla“).

Un gard de lemn delimitează zona de muzeu de complexul de cazare ridicat în partea din spate a terenului. Clădirea de două etaje, în forma de L, are o capacitate de cazare de 11 camere, toate dotate cu grup sanitar propriu, iar parterul permite și parcare mai multor autovehicole.

În imobil vor putea fi admirate piese din portul popular carașovenesc, mărturii ale diferitelor obiceiuri străvechi prin care se reflectă ocupațiile populației noastre, precum și obiecte legate de istoria comunității croate din România. „Noi, Carașovenii, ar trebui să fim mândri de trecutul nostru și

Lina Tincul